

НАРОДНО СЪБРАНИЕ		
№.No	49-302-01-10	
Дата	13	04 2023 г.

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ

1123
[Signature]

X

ДО

49-ОТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

На основание чл. 87, ал. 1 от Конституцията на Република България изпращам Ви одобрения с Решение № 149 на Министерския съвет от 2023 г. проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за достъп до обществена информация.

Приложения:

1. Мотиви към проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за достъп до обществена информация.
2. Частична предварителна оценка на въздействието.
3. Справка от Министерството на правосъдието за съответствие с Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи и с практиката на Европейския съд по правата на човека.
4. Справка за съответствие с правото на Европейския съюз.
5. Справка за постъпилите предложения от обществените консултации.
6. Справка за отразяване на становищата, получени след съгласуване на законопроекта.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

X

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ

Препис

РЕШЕНИЕ № 149

от 24 февруари 2023 година

ЗА ОДОБРЯВАНЕ НА ЗАКОНОПРОЕКТ

На основание чл. 87, ал. 1 от Конституцията на Република България

МИНИСТЕРСКИЯТ СЪВЕТ

РЕШИ:

1. Одобрява проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за достъп до обществена информация.
2. Предлага на Народното събрание да разгледа и приеме законопроекта по т. 1.
3. Министърът на електронното управление да представи законопроекта по т. 1 в Народното събрание.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ: /п/ Гълъб Донев

ЗА ГЛАВЕН СЕКРЕТАР НА

МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ: /п/ Росен Кожухаров

Вярно,

ЗА ДИРЕКТОР НА ДИРЕКЦИЯ

“ПРАВИТЕЛСТВЕНА КАНЦЕЛАРИЯ”:

/Жана Кадънкова/

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Проект

ЗАКОН

**ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ДОСТЪП ДО ОБЩЕСТВЕНА
ИНФОРМАЦИЯ**

(Обн., ДВ, бр. 55 от 2000 г.; изм. и доп., бр. 1 и 45 от 2002 г., бр. 103 от 2005 г., бр. 24, 30 и 59 от 2006 г., бр. 49 и 57 от 2007 г., бр. 104 от 2008 г., бр. 77 от 2010 г., бр. 39 от 2011 г., бр. 97 от 2015 г., бр. 13 и 50 от 2016 г., бр. 85 от 2017 г., бр. 77 от 2018 г., бр. 17 от 2019 г. и бр.15 от 2022 г.)

§ 1. В чл. 2а ал. 1 се изменя така:

„(1) Повторно използване на информация от обществения сектор е използването на:

1. информация от обществения сектор, включително информация, която съдържа пространствени данни, за търговски или нетърговски цели, различни от първоначалната цел, за която е била създадена в рамките на правомощията или функциите на организация от обществения сектор;

2. научноизследователски данни за търговски или нетърговски цели, при условие че са създадени и събрани чрез публично финансиране и са направени публично достояние от изследователите, организациите, осъществяващи научни изследвания, или организациите, финансиращи научни изследвания.“

§ 2. В чл. 3 се правят следните изменения и допълнения:

1. В заглавието накрая се добавя „за предоставяне на достъп до обществена информация“.

2. Алинеи 3 и 4 се отменят.

§ 3. Създава се чл. 3а:

„Задължени субекти за предоставяне на информация от общественения сектор за повторно използване

Чл. 3а. (1) Този закон се прилага за повторно използване на информация от общественения сектор, която се създава или се съхранява от следните организации от общественения сектор:

1. държавните органи, техните териториални звена, териториалните органи на изпълнителната власт и органите на местното самоуправление в Република България;

2. публичноправните организации;

3. организации, осъществяващи научни изследвания, и организации, финансиращи научни изследвания, включително висши училища за научноизследователските данни по чл. 41а².

(2) Организацията от обществения сектор са длъжни да предоставят информация от обществения сектор за повторно използване, с изключение на предвидените в този закон случаи.“

§ 4. В чл. 6, ал. 2 се правят следните допълнения:

1. В основния текст след думата „при“ се добавя „създаване, съхраняване и“.

2. Създава се т. 5:

„5. отвореност по замисъл и по подразбиране.“

§ 5. В чл. 15, ал. 1 се правят следните изменения:

1. Точка 3 се изменя така:

„3. описание на информационните масиви, наборите от данни и ресурсите, създавани и съхранявани от съответната администрация;“.

2. В т. 13 думите „Закона за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси“ се заменят със „Закона за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество“.

§ 6. В чл. 15а, ал. 3 думата „обявява“ се заменя с „публикува в секция „Достъп до информация“ на интернет страниците по ал. 1“.

§ 7. В чл. 15б се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 думите „информационните масиви и ресурси“ се заменят с „информационните масиви, наборите от данни и ресурсите“.

2. Създават се ал. 4-6:

„(4) Министърът на електронното управление може да изисква от органите на изпълнителната власт да публикуват на Портала за отворени данни създавана и съхранявана от тях информация от общественния сектор в машинночетим отворен формат, като определя за това срок, в който информацията да бъде публикувана.

(5) В определения от министъра на електронното управление срок организацията от общественния сектор, до която е отправено искането за информация по ал. 4, е длъжна да я публикува в машинночетим отворен формат на Портала за отворени данни.

(6) При разработка, надграждане или внедряване на информационни системи или регистри организациите от общественния сектор реализират приложно-програмни интерфейси (API) за осигуряване на свободен публичен достъп до електронните документи, информацията и данните в машинночетим отворен формат за целите на публикуване в портала за отворени данни по чл. 15г.“

§ 8. В чл. 15в се правят следните изменения и допълнения:

1. АLINEЯ 3 се изменя така:

„(3) Всеки задължен субект по чл. 3, ал. 1 публикува на платформата:

1. решенията в отговор на подадени чрез платформата заявления;

2. решенията в машинночетим формат в отговор на подадени по електронен път заявления на адреса на електронната поща по чл. 15, ал. 1, т. 4, освен ако заявителят изрично е поискал заявлението или решението и информацията да не се публикуват на платформата.“

2. Създава се нова ал. 4:

„(4) Публикуването на документите и информацията по ал. 3 се извършва при спазване на изискванията за защита на личните данни по отношение на данните на заявителя.“

3. Досегашната ал. 4 става ал. 5.

§ 9. Член 16а се изменя така:

„Отчетност относно повторно използване на информация

Чл. 16а. (1) Министерството на електронното управление ежегодно изготвя обобщен доклад за състоянието на повторното използване на информация от общественния сектор и въздействието на наборите от данни с висока стойност.

(2) Организациите от общественния сектор предоставят по електронен път ежегодно на Министерството на електронното управление информацията, необходима за изготвяне на обобщения доклад по ал. 1.

(3) Докладът по ал. 1 се оповестява публично на интернет страницата на Министерството на електронното управление.“

§ 10. В чл. 25, ал. 1, т. 3 накрая се поставя запетая и се добавя „освен когато заявлението е подадено чрез платформата за достъп до обществена информация“.

§ 11. В чл. 26 се правят следните допълнения:

1. В ал. 1 се създава т. 5:

„5. публикуване на информацията на платформата за достъп до обществена информация.“

2. Създава се нова ал. 4:

„(4) Когато заявлението е подадено чрез платформата за достъп до обществена информация, формата за предоставяне на достъп до обществена информация е по ал. 1, т. 5.“

3. Досегашната ал. 4 става ал. 5.

§ 12. В чл. 27 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 се създава т. 4:

„4. е заявена чрез платформата за достъп до обществена информация.“

2. Алинея 2 се изменя така:

„(2) В случаите по ал. 1, т. 1-3 достъп до информацията се предоставя във форма, която се определя от съответния орган, а в случаите по т. 4 - чрез публикуване в платформата за достъп до обществена информация.“

§ 13. В чл. 39 накрая се поставя запетая и се добавя „или се изпраща на посочения от заявителя профил в системата за сигурно електронно връчване, поддържана от Министерството на електронното управление като модул на Портала на електронно управление по смисъла на Закона за електронното управление“.

§ 14. В чл. 41а се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 3 накрая се добавя „от друга организация от общественения сектор или всяко друго лице“.

2. Алинея 4 се изменя така:

„(4) По искане на заявителя и при възможност исканата информация се предоставя по електронен път:

1. чрез публикуване на портала за отворени данни;

2. чрез квалифицирана услуга за електронна препоръчана поща;

3. чрез системата за сигурно електронно връчване, поддържана от Министерството на електронното управление като модул на Портала на електронно управление по смисъла на Закона за електронното управление;

4. на адреса на електронна поща или по други подходящи начини за предоставяне на информацията в електронна форма.“

3. В ал. 5, изречение първо след думите „стандартни условия“ се поставят скоби и в тях се добавя „стандартни лицензи“.

§ 15. Създават се чл. 41а¹ и 41а²:

„Предоставяне на динамични данни

Чл. 41а¹. (1) Организациите от общественения сектор предоставят динамични данни за повторно използване с помощта на подходящи приложно-програмни интерфейси (API) непосредствено след придобиването на данните, а когато е приложимо – под формата на информационен масив за изтегляне.

(2) Когато предоставянето на динамичните данни за повторно използване непосредствено след тяхното придобиване би надхвърлило финансовите и техническите възможности на организацията от общественения сектор, налагайки по този начин непропорционално усилие, тези динамични данни се предоставят за повторно използване в срок или

с временни технически ограничения, които не накърняват неоправдано използването на техния икономически и социален потенциал.

Предоставяне на научноизследователски данни и набори от данни с висока стойност

Чл. 41а². (1) Организациите от общественния сектор, организациите, осъществяващи научни изследвания, и организациите, финансиращи научни изследвания, предоставят в отворен машинночетим формат със свободен достъп научноизследователските данни, получили публично финансиране и представляващи набори от данни с висока стойност.

(2) Публично финансираните научноизследователски данни могат да бъдат повторно използвани за търговски или нетърговски цели, когато те вече са публично достъпни чрез институционален или тематичен регистър. Този тип данни трябва да бъдат структурирани и да се придържат към установените стандарти и правила съгласно наредбата по чл. 15г, ал. 3.

(3) Наборите от данни с висока стойност следва да са достъпни за изтегляне безплатно съгласно чл. 41ж, да са в машинночетим формат, да се предоставят чрез приложно-програмен интерфейс (API) и ако е приложимо - да се предоставят под формата на информационен масив за изтегляне.“

§ 16. В чл. 41б, ал. 1 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова т. 2:

„2. съхранявана от публичноправни организации, осъществяващи търговски дейности, която е изготвена извън обхвата на предоставянето на обществени услуги;“.

2. Досегашната т. 2 става т. 3 и в нея накрая се поставя запетая и се добавя „като, в случай че правото на интелектуална собственост на трета страна е върху база данни, правото на създателя на базата данни, предвидено в Закона за авторското право и сродните му права, не се упражнява от организациите от общественния сектор с цел да се предотврати повторното използване на документи или да се ограничи повторното използване“.

3. Досегашната т. 3 става т. 4.

4. Досегашната т. 4 става т. 5 и се изменя така:

„5. различна от посочените данни в чл. 41а² собственост на училища, висши училища (с изключение на библиотеки на висши училища), научни и изследователски организации, включително организации, създадени за разпространение на резултати от научноизследователска дейност, и на културни организации с изключение на библиотеки, музеи и архиви;“.

4. Досегашните т. 5-10 стават съответно т. 6-11.

5. Създава се т. 12:

„12. която се отнася до документи, които са обект на право на индустриална собственост, като например патенти, промишлен дизайн, марки.“

§ 17. В чл. 41г се правят следните изменения и допълнения:

1. Досегашният текст става ал. 1 и в нея, в изречение второ накрая се поставя запетая и се добавя „и осигуряват възможност за обобщаване на метаданните“.

2. Създават се ал. 2 и 3:

„(2) Организациите от общественния сектор предвиждат практически механизми за улесняване на ефективното повторно използване на информация от общественния сектор, включително чрез предоставяне на информация относно правата за повторно използване и предлагане на съответна помощ и насоки.

(3) Министърът на електронното управление или оправомощени от него лица създават възможност за опростяване на достъпа до набори от данни чрез осигуряване на единна точка за достъп и чрез постепенно предоставяне на подходящи набори от данни, съхранявани от организациите от общественния сектор, по отношение на информацията от общественния сектор, предоставяна за повторно използване, както и до данни, съхранявани от организациите от общественния сектор във формати, които са достъпни, лесно откриваеми и повторно използваеми чрез електронни средства.“

§ 18. В чл. 41д, ал. 1 накрая се поставя запетая и се добавя „както и на договори, които, без изрично да са за изключително предоставяне на информация от общественния сектор, целят или могат да доведат до ограничаване на повторното използване на информация от

обществения сектор от субекти, различни от третата страна, участваща в договора”.

§ 19. В чл. 41е се създава ал. 3:

„(3) Когато искането е подадено чрез портала по чл. 15г, организациите от обществения сектор са длъжни да публикуват исканата информация на портала.“

§ 20. Член 41ж се изменя така:

„Чл. 41ж. (1) Информация от обществения сектор се предоставя за повторно използване безплатно или след заплащане на такса, която не може да надхвърля материалните разходи по възпроизвеждането и предоставянето на информацията, както и за анонимизирането на личните данни и мерките, взети за защита на производствена или търговска тайна.

(2) Повторното използване на научноизследователските данни и наборите от данни с висока стойност по чл. 41а² е безплатно.

(3) Принципът за определяне на таксата по ал. 1 не се прилага за таксите, събирани:

1. от организации от обществения сектор, които по силата на акта за възлагане на обществената задача са задължени да реализират приходи за покриване на значителна част от разходите, свързани с изпълнението на обществената задача; задължението за реализиране на приходи се определя предварително и се публикува по електронен път;

2. от библиотеки, включително библиотеки на висши училища, музеи и архиви;

3. за конкретни набори от данни с висока стойност, съхранявани от публичноправни организации, осъществяващи търговски дейности, когато това би довело до нарушаване на конкуренцията на съответните пазари;

4. когато безплатното предоставяне на набори от данни с висока стойност от страна на организациите от обществения сектор, от които се изисква да генерират приходи за покриване на значителна част от разходите им, свързани с изпълнението на обществените им функции, би довело до съществено въздействие върху бюджета им;

5. за научноизследователските данни, за които правата върху интелектуалната собственост се държат от трети страни.

(4) В случаите по ал. 3, т. 1 организацията от обществения сектор изчислява общите такси в зависимост от категориите и количеството данни, предоставени за повторно използване, в съответствие с обективни, прозрачни и проверими критерии, определени с методика, приета от Министерския съвет. Общият приход на обществената организация от доставяне и разрешаване на повторното използване на информацията за съответния счетоводен период не трябва да надвишава разходите по събирането, производството, възпроизвеждането, разпространението, съхранението и, когато е приложимо, анонимизирането на личните данни и мерките, взети за защита на производствена или търговска тайна, заедно с разумна възвръщаемост на инвестицията, изчислени в съответствие с приложимите за обществената организация счетоводни принципи.

(5) В случаите по ал. 3, т. 2 общият приход от доставяне и разрешаване на повторното използване на информацията за съответния счетоводен период не трябва да надвишава разходите по събирането, производството, възпроизвеждането, разпространението, съхранението, придобиването на права за ползването на информацията и, когато е приложимо, анонимизирането на личните данни и мерките, взети за защита на производствена или търговска тайна, заедно с разумна възвръщаемост на инвестицията, изчислени в съответствие с приложимите от обществената организация счетоводни принципи.

(6) Размерът на таксите се определя:

1. за таксите, събирани от държавен орган и неговите териториални звена – с тарифа, приета от Министерския съвет;

2. за таксите, събирани от друга организация от обществения сектор – от ръководителя на организацията;

3. за таксите, събирани от общините – от общинския съвет, като определените такси не могат да надвишават таксите по т. 1.

(7) Размерът на таксите, основата, на която се изчисляват, взетите предвид фактори при изчисляването, както и всички допълнителни условия, ако има такива, се публикуват, включително по електронен път при наличието на интернет страница. При поискване се посочва и начинът, по който са изчислени тези такси, във връзка с конкретното искане за повторна употреба.

(8) Сумите от такси за повторно използване на информация постъпват по бюджета на съответната организация от обществения сектор.

(9) Министерският съвет преразглежда на всеки три години методиката по ал. 4 въз основа на доклада по чл. 16а, ал. 1.

(10) Ако организация от обществения сектор не определи размер на таксите по ал. 6, т. 2 и 3, тя предоставя тази информация за повторно ползване безплатно или след заплащане на такса, определена с тарифата по ал. 6, т. 1.“

§ 21. В чл. 41и се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 3, изречение второ думите „т. 2“ се заменят с „т. 3“.

2. Създава се ал. 5:

„(5) Не може да е основание за отказ наличието на права върху бази данни по смисъла на Закона за авторското право и сродните му права, упражнявани с цел да се ограничи повторното използване на информацията от обществения сектор, която е поискана по реда на глава четвърта.“

§ 22. В чл. 42 се правят следните изменения:

1. В ал. 3 думите „чл. 14, 15, 15а, ал. 3, чл.15г, ал. 2, 15б, 15в“ се заменят с „чл. 14, 15, чл. 15а, ал. 3, чл. 15б, ал. 2, 5 и 6, чл. 15в, ал. 3, чл. 15г, ал. 2“.

2. В ал. 5 думите „чл. 3, ал. 2“ се заменят с „чл. 3а, ал. 1, т. 2“.

§ 23. В чл. 43 се правят следните изменения и допълнения:

1. АLINEЯ 1 се изменя така:

„(1) Нарушенията по този закон се установяват от:

1. длъжностни лица от администрацията на Министерския съвет, оправомощени от министър-председателя – за нарушенията на чл. 15в, ал. 3;

2. длъжностните лица, оправомощени от министъра на електронното управление – за нарушенията по чл. 15б, ал. 2, 5 и 6 и чл. 15г, ал. 2;

3. извън случаите по т. 1 и 2 – от длъжностните лица, определени от министъра на правосъдието в случаите по чл. 3, ал. 2, или от съответния орган на власт в останалите случаи.“

2. В ал. 2:

а) в т. 1 след думите „чл. 3, ал. 1“ се поставя запетая и се добавя „съответно – по чл. 3а, ал. 1, т. 1“;

б) в т. 3 думите „чл. 15б, чл. 15в, ал. 3“ и запетаята пред тях се заличават, а думите „в чл. 3, ал. 2“ се заменят със „съответно в чл. 3, ал. 2 или в чл. 3а, ал. 1, т. 2 или 3“;

в) в т. 4 думите „чл. 15г, ал. 2“ се заменят с „чл. 15б, ал. 2, 5 и 6 и чл. 15г, ал. 2“;

г) създава се т. 6:

„6. по чл. 42, ал. 3 относно чл. 15в, ал. 3 – от министър-председателя или от овластено от него длъжностно лице от администрацията на Министерския съвет.“

§ 24. Думите „Допълнителна разпоредба“ се заменят с „Допълнителни разпоредби“.

§ 25. В § 1 от Допълнителните разпоредби се правят следните изменения и допълнения:

1. В т. 4:

а) в буква „а“ след думите „общинските бюджети“ се поставя запетая и думите „или от възложители по чл. 5, ал. 2, т. 1-14 от Закона за обществените поръчки“ се заменят с „от възложители по чл. 5, ал. 2, т. 1-14 от Закона за обществените поръчки, от Министерския съвет или от орган на местното самоуправление“;

б) в буква „б“ след думите „Закона за обществените поръчки“ се поставя запетая и се добавя „от Министерския съвет или от орган на местното самоуправление“;

в) в буква „в“ след думите „Закона за обществените поръчки“ се поставя запетая и се добавя „от Министерския съвет или от орган на местното самоуправление“, и накрая след думите „друго лице“ точката се заменя със запетая и се добавя „или“;

г) създава се буква „г“:

„г) над 50 на сто от капитала е собственост на държавата, община или на друга публичноправна организация.“

2. В т. 5:

а) в буква „б“ след думите „чл. 3, ал. 1“ се поставя запетая, добавя се „съответно – чл. 3а, ал. 1, т. 1 и 2“ и се поставя запетая;

б) в буква „в“ накрая се добавя „или чл. 3а“;

в) в буква „е“ накрая се добавя „или чл. 3а“.

3. В т. 6 накрая се добавя „или чл. 3а“.

4. Създават се т. 16–29:

„16. „Разумна възвръщаемост на инвестицията“ е процент от общата сума на таксите, освен онези, които са необходими за възстановяване на допустими разходи, който не надвишава с повече от 5 процентни пункта основния лихвен процент на Българската народна банка.

17. „Стандартен лиценз“ е набор от предварително определени условия за повторно използване в цифров формат, за предпочитане съвместими със стандартизирани публични лицензи, достъпни онлайн.

18. „Динамични данни“ е информация в цифрова форма, която се актуализира често или в реално време, по-специално поради нейната променливост или бързо остаряване; данните, генерирани от сензори, както и данни за околната среда, трафика, спътникови данни и метеорологичните данни са типичен пример за данни, разглеждани като динамични.

19. „Научноизследователски данни“ е информация в цифрова форма, различна от научните публикации, която е събрана или генерирана в хода на научноизследователската дейност и се използва като доказателство в процеса на научното изследване, или е общоприета в научноизследователската общност като необходима за потвърждаване на констатациите и резултатите от изследванията.

20. „Набори от данни с висока стойност“ е информация от обществеността, чието повторно използване се свързва със значителни ползи за обществото, околната среда и икономиката, по-специално поради нейната пригодност за създаване на услуги с добавена стойност, приложения и нови висококачествени и достойни работни места, както и поради броя на потенциалните ползватели на услуги с

добавена стойност и на приложенията, създадени въз основа на тези набори от данни.

Наборите от данни с висока стойност са част от тематични категории, определени от Европейската комисия, като геопространствени данни, данни за наблюдение на Земята и околната среда, метеорологични данни, както и статистически данни, данни за дружества и собственост на дружествата и за мобилност.

21. „Анонимизиране“ е процесът на промяна на документи в анонимни документи, които да не се свързват с идентифицирано физическо лице или физическо лице, което може да бъде идентифицирано, или с процеса на превръщането на лични данни в анонимни по такъв начин, че субектът на данните да не може да бъде идентифициран или повече да не може да бъде идентифициран.

22. „Трета страна“ е физическо или юридическо лице, различно от организацията от обществения сектор и което е притежател на създадена, съхраняваната и разпространявана от него информация.

23. „Приложно-програмен интерфейс (API)“ е автоматизиран софтуерен слой или компонент, с който една информационна система предоставя онлайн достъп до своя функционалност, включително приемане или предаване на данни, на други информационни системи или софтуерни приложения.

24. „Отвореност по замисъл и по подразбиране“ е принцип, според който организациите от обществения сектор осигуряват достъпност на информацията от обществения сектор на всеки етап от създаването, съхраняването и предоставянето на информацията, освен когато се засягат права на трети лица с предоставянето на информацията.

25. „Информационен масив“ е съвкупността от набори от данни с общо предназначение в дадена информационна система.

26. „Набор от данни“ е съвкупност от информация, която е съставена от различни елементи, но съставлява единна смислова единица и може да бъде обработвана като такава машинно. Наборите от данни могат да съдържат неограничен брой ресурси с еднаква структура.

27. „Ресурс“ е извадка от набор от данни с единна структура и определен обхват, реализирана като единичен документ.

28. „Обществени услуги“ са услугите съгласно § 1, т. 4 от Допълнителната разпоредба на Закона за администрацията.

29. „Пространствени данни“ са данни по смисъла на чл. 6, ал. 1 от Закона за достъп до пространствени данни.”

§ 26. В Допълнителните разпоредби се създава § 1а:

„§ 1а. Този закон въвежда разпоредбите на Директива (ЕС) 2019/1024 на Европейския парламент и на Съвета от 20 юни 2019 година относно отворените данни и повторното използване на информацията от общественения сектор (ОВ, L 172/56 от 26 юни 2019 г.).”

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 27. В срок до девет месеца от влизането в сила на този закон по предложение на министъра на електронното управление Министерският съвет одобрява с решение списък с приоритетни информационни системи и регистри, които да бъдат приведени в съответствие с изискванията по чл. 15б, ал. 6 от Закона за достъп до обществена информация до 31 декември 2023 г.

§ 28. (1) В срок до два месеца от влизането в сила на този закон организациите от обществения сектор публикуват на интернет страницата си договорите по чл. 41д, ал. 1 от Закона за достъп до обществена информация, сключени на 16 юли 2019 г. или след тази дата.

(2) Организациите от обществения сектор публикуват на интернет страницата си сключените след влизането в сила на този закон договори по чл. 41д, ал. 1 най-малко два месеца преди тяхното влизане в сила.

§ 29. Сключените до 17 юли 2013 г. договори за изключително предоставяне на информация от обществения сектор, които не отговарят на изискванията по чл. 41д, ал. 2-6 от Закона за достъп до обществена информация, се прекратяват с изтичането на срока им, но не по-късно от 18 юли 2043 г.

§ 30. Сключените от публичноправни организации, осъществяващи търговски дейности, до 16 юли 2019 г. договори за изключително предоставяне на информация от обществения сектор, които не отговарят на изискванията по чл. 41д, ал. 2-6 от Закона за

достъп до обществена информация, се прекратяват с изтичането на срока им, но не по-късно от 17 юли 2049 г.

§ 31. Този закон се прилага и за всички съществуващи към влизането му в сила документи, които са предоставени за повторно ползване.

§ 32. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в „Държавен вестник“ с изключение на § 8, т. 1, който влиза в сила считано от 31 декември 2023 г.

Законът е приет от 49-ото Народно събрание на
2023 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ**

М О Т И В И

към проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за достъп до обществена информация

През 2019 г. бе приета Директива (ЕС) 2019/1024 на Европейския парламент и на Съвета от 20 юни 2019 година относно отворените данни и повторното използване на информацията от обществения сектор (ОВ, L 172, 26.6.2019 г., с. 56) (Директивата за отворени данни). Съгласно член 19 от цитираната директива с нея се отменя досега действащата нормативна уредба и основна правна рамка на повторното използване на информация от обществения сектор в сила от 2003 г. – Директива 2003/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 17 ноември 2003 г. относно повторната употреба на информацията в обществения сектор (ОВ, L 345, 31.12.2003 г., стр. 90). Срокът за транспониране на Директивата за отворени данни от 2019 г. е 17.07.2021 г.

Предвид изложеното за Република България съществува задължение за въвеждане в българското законодателство на изискванията и мерките, описани в Директивата за отворени данни. Предложеният законопроект за изменение и допълнение на Закона за достъп до обществена информация бе мярка № 165 от Плана за действие за 2022 г. с мерките, произтичащи от членството на Република България в Европейския съюз, приет с Решение № 17 на Министерския съвет от 2022 г, съответно е мярка № 158 от Плана за действие за 2023 г. с мерките, произтичащи от членството на Република България в Европейския съюз, приет с Решение № 57 на Министерския съвет от 2023 г.

Концептуално под „отворени данни“ се разбират най-общо данните в отворен формат, които могат да се използват свободно, повторно и да се споделят от всеки за всякакви цели. Директивата за отворени данни е насочена, от една страна, към запазване на постигнатото в областта на повторното използване на информация от

обществения сектор и развитие и надграждане на законодателството за т. нар. отворени данни. Правилата, първоначално приети през 2003 г. и изменени през 2013 г., вече не съответстват на бързите промени, в резултат на което съществува риск да бъдат пропуснати икономическите и социалните възможности, предлагани от повторното използване на данни от обществения сектор.

Подобно на материята на защитата на личните данни и в областта на отворените данни се набляга на разбирането за „отварянето на данни“ като последователност от действия, които следва да се предприемат на всеки етап от процеса по създаване, съхраняване и разпространяване на данни при определени условия, което да гарантира правата на субектите на правото на информация и прилагането на цялостния режим на отворени данни.

Създадена с цел насърчаване от страна на ЕС употребата на данни в машинночетим отворен формат, Директивата налага допълнения на нормативната уредба по отношение на предоставянето на достъп в реално време до динамични данни посредством подходящи технически средства, повишаването на предлагането на ценни данни от обществения сектор (набори от данни с висока стойност) за повторно използване. За тази цел се въвеждат редица нови понятия и допълнителни задължения на организациите от обществения сектор.

На преден план са изведени научноизследователските данни като вид данни с призната важност, които поради тази причина и при условие че са публично финансирани, с Директивата биват включени в приложното поле на тази нормативна уредба. С оглед на гарантирането на възможността за достъп до такива данни режимът на отворени данни става приложим и за субектите, които ги създават, съхраняват и разпространяват, а именно организациите, осъществяващи научни изследвания, и организациите, финансиращи научни изследвания, като по този начин се разширява и кръгът на задължените субекти.

По отношение на задължените субекти законопроектът запазва съществуващата до момента терминология, включвайки държавните органи, техните териториални звена и органите на местното самоуправление в Република България, както и публичноправните организации. Това осигурява приемственост на административните процедури и запазване на достиженията на съдебната практика по отношение на задължените лица. Отчетено е, че съществуващото в закона преди измененията понятие „публичноправна организация“ е по-

широко от това по новата Директива, тъй като по същество обхваща едновременно както публичноправните организации по член 2, точка 2, така и публичните предприятия по член 2, точка 3 от Директивата, без да внася ограничения относно вида на осъществяваната дейност и така осигурява по-широки възможности за повторно използване на информация от разнообразни сектори на обществения и стопанския живот. Поради това се запазва съществуващото легално определение за публичноправна организация, като, от една страна, за пълнота е въведен допълнителен алтернативен критерий за собственост върху капитала в съответствие с въвежданата директива, както и е прецизиран кръгът на задължените субекти с оглед на наличието на константна съдебна практика във връзка с това определение. С оглед на посочените по-горе новости в Директивата за разширяване на кръга на задължените субекти е добавена специфичната хипотеза на организации, осъществяващи научни изследвания, и организации, финансиращи научни изследвания, включително – висши учебни заведения за определена категория научноизследователските данни, а именно научноизследователските данни, получили публично финансиране и представляващи набори от данни с висока стойност. С цел отчетливост и яснота субектите, които имат задължение за предоставяне на информация за повторно използване, са отделени в самостоятелна разпоредба и са изброени изчерпателно при запазване на съществуващите понятия.

В изпълнение на нововъведения принцип „отвореност по замисъл и по подразбиране“ и за улеснение на потребителите при разработка, надграждане или внедряване на информационни системи или електронни услуги организациите от обществения сектор са длъжни да реализират автоматизирани интерфейси за осигуряване на свободен публичен достъп до електронните документи, информацията и данните в машинночетим отворен формат, които са публични, включително чрез публикуване в портала за отворени данни. Предвижда се министърът на електронното управление да предложи за одобряване от Министерския съвет списък с внедрени в експлоатация информационни системи, които приоритетно да бъдат приведени в съответствие с предложените в чл. 15б изисквания.

С оглед на осигуряването на надеждна отчетност и наблюдение върху напредъка в областта на отворените данни обобщеният доклад за състоянието на повторното използване на информация от обществения сектор и въздействие на наборите от данни с висока стойност се изготвя вече ежегодно, а не веднъж на три години. За тази цел организациите от

обществения сектор предоставят по електронен път ежегодно на Министерството на електронното управление (МЕУ) необходимата информация.

Уточнен е редът за предоставяне от организациите от обществения сектор на динамични данни, научноизследователски данни и набори от данни с висока стойност. С оглед на постигането на баланс на интересите, когато предоставянето на динамичните данни за повторно използване непосредствено след тяхното придобиване би надхвърлило финансовите и техническите възможности на организацията от обществения сектор, налагайки по този начин непропорционално усилие, тези динамични данни се предоставят за повторно използване в срок или с временни технически ограничения, които не накърняват неоправдано използването на техния икономически и социален потенциал. Създава се възможност министърът на електронното управление да изисква от дадена организация от обществения сектор да публикува на Портала за отворени данни създавана и съхранявана от нея информация от обществения сектор в машинночетим отворен формат. Предложението цели преодоляване на съществуващите пречки пред публикуването на актуална информация от обществения сектор за повторно използване от висок обществен интерес на Портала за отворени данни.

С оглед на създаването на улеснения за потребителите МЕУ създава възможност за опростяване на достъпа до набори от данни чрез Портала за отворени данни и чрез постепенно предоставяне на подходящи набори от данни, съхранявани от организациите от обществения сектор, по отношение на информацията от обществения сектор, предоставяна за повторно използване, както и до данни, съхранявани от организациите от обществения сектор, във формати, които са достъпни, лесно откриваеми и повторно използваеми чрез електронни средства.

С предлаганите промени в нормативната уредба се изгражда връзката между материята на отворените данни и някои свързани правни институти, включително защита на личните данни, правата на интелектуална собственост върху бази данни и др.

Очакваните резултати от въвеждане на Директивата за отворени данни в българското законодателство, освен хармонизиране на националната нормативна уредба на България с европейската, са и трансграничното повторно използване на информация от обществения сектор и отворени данни. Завишаването на минималните изисквания в

областта с приетите в Директивата се налага с оглед на осигуряване на сходни условия за използване на информация под формата на отворени данни в държавите - членки на ЕС.

На свой ред, детайлизираната нормативна уредба ще доведе до създаването на нови услуги и приложения, които се основават на използването, обобщаването или комбинирането на данни, основаващи се на технологиите, като машинното обучение, изкуствения интелект и интернет на нещата.

Като допълнение към предложените изменения и допълнения в Закона за достъп до обществена информация (ЗДОИ), които произтичат от Директива (ЕС) 2019/1024, в проекта на Решение на Министерския съвет за одобряване на Закон за изменение и допълнение на ЗДОИ са включени и предложения в материята на правото на достъп до информация и по-конкретно в регламентацията на Платформата за достъп до обществена информация.

Платформата за достъп до обществена информация е създадена и се поддържа от администрацията на Министерския съвет съгласно чл. 15в, ал. 1 от ЗДОИ и представлява единна, централна, публична уеб базирана информационна система, която осигурява електронно целия процес по подаване и разглеждане на заявления за достъп до информация, препращане по компетентност при необходимост, предоставяне на решение и публикуване на съответната информация от задължените по ЗДОИ субекти при спазване на защитата на личните данни на заявителя съгласно Закона за защита на личните данни.

Действащата нормативна уредба в голяма степен, но не достатъчно, насърчава употребата именно на платформата за подаване на заявления за достъп до обществена информация и публикуване на решение за предоставяне или отказ за предоставяне на информация. В много случаи именно платформата е предпочитаният от заявителя канал за връзка между него и организацията, до която е отправено заявлението. На свой ред, съгласно ЗДОИ органите са длъжни да се съобразят с предпочитаната форма за предоставяне на достъп до обществена информация.

Към момента са взети необходимите технологични и организационни мерки за осигуряване функционирането и използването

на Платформата за достъп до обществена информация, които не се прилагат в пълнота, поради наличието на законодателна празнота.

Необходимостта от въвеждането на императивни правни норми по отношение на употребата на Платформата за достъп до обществена информация е продиктувана от следните установени в практиката основни проблеми:

- При наличие на подадено заявление за достъп до обществена информация чрез платформата, в което не е изрично посочено, че информацията следва да се предостави чрез платформата, организацията - адресат на заявлението, не използва платформата за предоставяне на информацията, а изпраща информация директно към заявителя чрез други средства. По този начин множество заявления, от една страна, остават без видим на платформата отговор, а от друга, информацията, искана с тях, може да бъде обект на повторно заявяване от друг заявител. И в двата случая е налице възможност за повторно заявяване на информацията и ограничаване на прозрачността по отношение на постановените решения за достъп или отказ за предоставяне на информация.

- При наличие на подадено заявление за достъп до обществена информация чрез платформата заявителят следва да не бъде задължаван да посочва изрично формата, в която предпочита да му бъде предоставена тази информация, тъй като той е предпочел именно платформата за заявяване на информацията.

- Поради описаното и с оглед на правна сигурност, Платформата за достъп до обществена информация следва да бъде изрично включена в изчерпателното изброяване по отношение на формите за предоставяне на достъп до обществена информация.

Описаните проблеми не позволяват в пълна степен да се използват изградените функционалности на платформата с оглед на отчитане, извличане на статистическа информация и др. По тази причина проектът на акт съдържа прецизиране на нормативните текстове относно Платформата за достъп до обществена информация в процедурата за предоставяне на достъп до обществена информация в ЗДОИ.

Предложеният законопроект за изменение и допълнение на Закона за достъп до обществена информация не е нотифициран и не трябва да бъде нотифициран преди приемането му от Народното събрание в съответствие с Директива (ЕС) 2015/1535 на Европейския

парламент и на Съвета от 9 септември 2015 г., установяваща процедура за предоставянето на информация в сферата на техническите регламенти и правила относно услугите на информационното общество.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

X
